

A megelőző régészeti feltárást 2011. május 2–6. között végeztük el. A 411 m²-nyi felületen 102 objektum került elő a keskeny nyomvonalban, közülük 7 sír, a többi különböző korú településobjektum.

A munkálatokat a nyomvonal É-i felétől kezdtük el szisztematikusan D-i irányba haladva. A teljes felületen szórta bizonytalan kiterjedésű neolitikus jelenségek kerültek elő, kerámiákat, kőeszközöket tartalmazva. Mellettük pár rézkori gödör látott napvilágot. A terület É-i felén a bronzkori halomsíros kultúra településének objektumai húzódtak, több esetben felülregegzve az idősebb neolitikus településnyomokat. Pár gödörben viszonylag nagyobb mennyiségű kerámiaanyag került elő, és az egyik árokban egy jellegzetes kis bronzkarika. A terület középső részén pár vaskori objektum is színesítette a korszakokat. A nyomvonal D-i részén egy Árpád-kori településrészletet találtunk, majd a végében egy avar település nyomai kerültek elő. Főként különféle gödörök és árkok estek a keskeny nyomvonalba, közepes mennyiségű leletanyagot tartalmazva. A felszínen a szelvény mentén egy III. Béla rézpénzt találtunk.

A terület É-i részén egy zsugorított csontváz bolygatott maradványa került elő, egy alsó lábszár, mely valószínűleg az újkőkorra datálható. A terület középső részén egy K–Ny-i tájolású háton fekvő, nyújtott helyzetű női temetkezés volt, a jobb karján nyitott bronz karpereccel, ami a halomsíros kultúra jellegzetes lelete. A D-i részen egy szarmata temető 5 sírja került elő, melyek közül 4 erősen rablott volt, az ötödikben egy oldalára zsugorított férfi került elő, a mellkasán egyedi formájú bronzfibulával, lábánál kézzel formált fazékkal. Az erős bolygatás ellenére a többi sírből is kerültek elő leletanyagok, pár koporsókapocs, fibula, csat és gyöngy.

A korábbi építkezések a szarmata temető nagy részét megsemmisíthették, és jelentős károkat okoztak az avar és az Árpád-kori településen is.

A lelőhely környékén végzett felszíni bejárás alapján a területen nyilvántartott 3 lelőhely (KÖH 27613; 56847; 50435) teljesen egybeér, így összevonásuk indokolt. A területen végzett mezőgazdasági művelés erősen koptatja a korabeli dombhátat, valószínűleg pár évtizeden belül a lelőhelyek nagy részét meg is fogja semmisíteni.

A leletanyag a Viski Károly Múzeumba (Kalocsa) kerül.

Munkatárs: Sultis László ásatási technikus.

Sz. WILHELM GÁBOR

78. Ebergőc, Templom-domb, r. k. templom (KÖH 44922)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Kö, Kú

2011. október 12-én régészeti felügyeletet láttunk el, amikor a templom körüli drénárkot 50 cm szélességben és 80 cm mélységben kiásták. Az alábbiakat figyeltük meg. A templom hajója, szentélye, és D-i sekrestyéje felmenő középkori falakkal rendelkezik. Ezek kutatása a templom külső helyreállítása során nem történt meg. A templom tornya, a hajófalak és a szentély melletti támpillérek és az É-i sekrestye később, de egy periódusban épült, feltehetőleg egy 18. századi barokk átépítés, bővítés során. Ennek a bővítésnek a habarcsanyaga sárgás, erősen elüt a középkori falak habarcsától. A szentély K-i oldalán

a drénárokban egy homokkőből faragott szárkő vagy párkány töredéke került elő. Ezt a Soproni Múzeum kőtárába szállítottuk. Az árok ásása során több helyütt is szórvány antropológiai anyag került elő, de sírfoltot nem találtunk. A hajó É-i fala mellett középtájon római és középkori szórvány kerámia került elő a fal alá benyúló sötétszürke beásásból, amely a templom építésével hozható kapcsolatba.

A templom körül középkori temető feltételezhető.

Munkatárs: Nemes András művészettörténész.

GABRIELI GABRIELLA

79. Edelény, Ürgés 1.

(KÖH 88269)

Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B

Az Edelény térségében tervezett záportározó megvalósításához kapcsolódóan 2011 márciusában végeztünk terepbejárást. Az országosan védett Ludmilla-dűlő szomszédságában, attól kb. 250 m-re, a közút DK-i oldalán, a patak felé lejtő dombháton neolitikus és bronzkori település nyomait azonosítottuk.

A terepbejárás Hajdú István és Hajdú Melinda vettek részt.

MISKOLCZI MELINDA

80. Eger, Széchenyi utca 3., érseki palota

(KÖH 44652)

(Heves megye) Á, Tő, Kú

A Heves Megyei Múzeumi Szervezet, Dobó István Vármúzeuma és a Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múzeuma 2011. június 24. és július 8. között beruházáshoz kapcsolódó megelőző feltárást és próbafeltárást végzett az érseki palota díszudvarán (hrs.: 4573).

A palota középső szárnyának homlokzata előtt a tervezett mélyfúrások által leginkább érintett területen részben gépi munkával 5 kutatóárkot húztunk.

A 2011/1 árkot az épületre merőlegesen 17,60 m hosszan, 1,40–2,10 m szélességben jelöltük ki. Az épülethez becsatlakozó végén alakítottunk ki szondát, amellyel a palota falalapozását és az alatta húzódó rétegeket vizsgáltuk meg. Az 1 m széles, 1,90 m mélyített szondában a beton járólappal közvetlenül megtaláltuk a palota homlokzati falszakaszának téglalapozási szintjét, alatta sötétbarna, kevert valamint sárga szemcsés kevert réteg volt; ebből a betöltésből nagyobb mennyiségű 18. századi kerámiatöredéket és állatsontot gyűjtöttünk. A szondában 1,5 m-től egységes, sötétbarna-feketés, leletmentes réteg volt.

A 2011/1 árok DNy-i harmadában 60–70 cm mélyen szabályos, kővekből kirakott járófelület bontakozott ki, felszínéről és a közvetlenül felette húzódó betöltésből 18–19. századi kerámiát, kevés állatsontot és vastárgyakat gyűjtöttünk be. Ugyanezt a járófelületet megtaláltuk a többi árokban is, hozzávetőlegesen ugyanebben a mélységben. A kőfelület jellege, ill. a közvetlenül ehhez a jelenséghez kapcsolható leletanyag alapján kijelenthető, hogy az biztosan 1690 utáni, valószínűleg a 18. század első felében–közepén keletkezett, és a kiépülő palota kerti térburkolata lehetett. K–Ny-i irányban átvágtuk